

КОРАК КА РЕШЕЊУ

Пут од идеје до реализације је трновит. Пун препрека, успона и падова. Зато се само мали број идеја на крају претвори у опипљиви резултат. Многи од нас имају гомилу идеја. Понеко реализује неколико, неко једну, а велики број људи ниједну. Нарочито је велика мука спровести идеје које ће друштво учинити лепшим и пријатнијим, идеје које ће омогућити свима да зарађују довољно за достојанствен живот у заједници општег благостања.

Центар за развој Србије је поставио циљ — идеју да кроз промоцију младих људи покрене јавну дебату о главним питањима (проблемима) са којима се срећу грађани у локалним заједницама и тиме их укључи у процес доношења одлуке у тим срединама. Један од основних задатака пројекта била је обука младих људи за акцију и њихова промоција у јавности као будућих лидера у локалној средини. Обучени млади лидери су идентификовали неке од проблема у својим срединама, истражили узроке њиховог настанка, анализирали досадашње приступе решењу проблема и развили акционе планове за решење тих проблема. Затим су решења представили грађанима путем јавне трибине, ТВ наступа на локалним телевизијама и у локалним штампаним медијима.

На овај начин анимирано је и обучено 175 младих људи, старости од 18 до 27 година, из седам градова у Србији (Суботица, Вршац, Ваљево, Зајечар, Нови Пазар, Прокупље и Врање) за систематски приступ решавању проблема локалне заједнице. Млади људи, друштвени активисти и они који би то желели да буду, имали су прилику да се ухвате у коштац са проблемима локалне заједнице, да их представе јавности и да утичу на њихово решавање. Помоћ и савете у раду су добијали од партнерских невладиних организација: ГЗ из Суботице, Агора из Вршца, Одбор за људска права из Ваљева, Апел добре воље из Зајечара, КЦ Дамад из Новог Пазара, Топлички центар за демократију и људска права из Прокупља и АБЦ из Врања.

Методологија израде акционих планова за решавање проблема локалне заједнице се базирала на следећем:

1. Истраживању и дефиницији проблема. Добро дефинисан проблем представљао је половину решења. Кроз разговоре са грађанима, надлежним органима локалне самоуправе, адвокатима, судијама, уз помоћ ан-

кета, из новинских чланака, млади људи су се детаљно упознали са појавом коју су желели да реше;

2. Проучавању досадашњих мера које су надлежни и други заинтересовани спроводили у покушају да реше проблем и анализи њиховог неуспеха;
3. Предлагању сопственог решења проблема (које не мора бити различито од претходних, али је приступ другачији);
4. Стварању акционог плана за решавање изабраног проблема. Систематски приступ проблему, уз препознавање могућих препрека и одговорних за проблем, анимирање јавности, лобирање уз велику упорност у великом броју случајева доводи до повољног исхода.

На овај начин, избором проблема чије се решење налази у моћи обичног грађанина, указивањем на проблем у јавности и предлагањем решења проблема са могућим практичним последицама, млади људи ће представљати узор за своје вршњаке. Показаће да се сви можемо носити са проблемима у нашем окружењу. Кретањем од локалних проблема и њиховим решавањем ићи ћемо у смеру решавања већих системских проблема. Идентификација надлежних и одговорних за проблеме показаће да само активан грађанин систематским приступом може да промени своју околину на боље. Реализацијом акционих планова млади људи ће указати да се на органе локалне самоуправе може утицати како би решили проблеме заједница као прави сервис грађана.

Важно је нагласити да ова идеја, као и свака друга, не би успела да није било људи који су тимски радили на њеном остварењу. Без Бориса Цупаћа и Николе Перушића, Радојице Мојсијева и Тање Вукадиновић, Александра Милијашевића, Слађане Коцевске и Дејана Бранковића, Филдузе Прушевић, Драгана Добрашиновића и Сузане Поповић, и ова идеја би била једна од многих замишљених, а неостварених.

Пројекат је реализован уз подршку Амбасаде Сједињених Америчких Држава у Београду која је препознала потребе локалних заједница и целокупног српског друштва.

Лазар Марићевић
председник Управног одбора
Центра за развој Србије

Место: СУБОТИЦА

Повећање безбедности бициклиста као учесника у саобраћају

Аутори: Олга Перушић, Немања Марковић, Јасмина Липозенчић

Сажетак: Велики број становника Суботице користи бицикл као превозно средство, а да при том није едукован о правилима саобраћаја, те је често изложен саобраћајним незгодама. Циљ акционог плана за повећање безбедности бициклиста је подизање свести осталих учесника саобраћаја и скретање пажње о постојању бициклиста на саобраћајницама, као и нарушавању њихове безбедности. Апел јавности би имао облик дефилеа кроз центар града у коме би били бициклисти Суботице, као и неколико спортско-рекреативних удружења. Промотивним лецима бисмо утицали и на остале учеснике у саобраћају, као и едукативним материјалом на бициклисте.

Дефиниција проблема: У општини Суботица је високо заступљен број грађана који користе бицикл као превозно средство. Бицикличке стазе постоје само у центру града дужином 6 главних улица, док у осталим деловима града оне не постоје. Статистички подаци које смо добили од секретаријата саобраћајне полиције у Суботици, говоре о неповољном тренду укупног пораста саобраћајних незгода у последње две године. На подручју секретаријата Суботица у саобраћајним незгодама живот је изгубило 8 бициклиста, теже телесне повреде је задобило 55 људи, а лакше 140 возача бицикла.

Досадашњи приступ проблему: Припадници саобраћајне полиције на подручју секретаријата Суботица спроводе мере поводом овог проблема и то кампањама на стварању што повољнијег стања безбедности на путевима, на спречавању, откривању и сузбијању прекршаја вожње.

Образовна акција против алкохола, цигарета и дрога у средњим школама

Аутори: Зоран Зеџ, Владимир Радуловић, Дмитар Марковић

Сажетак: Наркоманија је један од највећих проблема ургентне и социјалне психијатрије. Наркоман је изузетно тежак болесник са малим изгледима за излечење, а велики је број смртних слу-

Ова кампања односи се на појачану контролу поштовања саобраћајних прописа, техничке исправности бицикла и осталих возила, учесника у саобраћају. До сада спроведене мере су уопштене за све учеснике и није се приступило посебној едукацији бициклиста о правилима у саобраћају, као ни скретање пажње других учесника у саобраћају на бициклисте као неедуковане возаче који захтевају већу пажњу.

Решење проблема: Решење проблема представља организовање акције која би укључила становнике Суботице који користе бицикл у сврхе превоза, спорта и забаве, кроз дефиле у центру града, што би допринело скретању пажње на проблем безбедности и учешћа бициклиста у саобраћају. У оквиру акције је предвиђено и дељење пропагандних летака возачима аутомобила и осталих возила, чиме би се указао циљ ове акције, а подела пропагандних летака о основним правилима у саобраћају возачима бицикла.

Акциони план за решење проблема: За решавање проблема, односно организовање дефилеа ангажовали бисмо волонтере из наших матичних организација, као и медијске куће које би овој акцији дале потребну медијску пажњу. Водићемо разговоре са запосленима у општинској власти, односно одељењу за саобраћај, затим са инспекторима саобраћајне полиције, начелником секретаријата у Суботици, како бисмо добили дозволу за организацију дефилеа. Лобираће се и многи спонзори, како би се покрили трошкови штампе и припреме пропагандног материјала, али и како бисмо доделили симболичне награде учесницима дефилеа.

чајева (379 у Војводини у току 2000. године). Велики број младих људи, првенствено средњошколаца, конзумира алкохол и цигарете, као и дрогу.

У свим већим војвођанским градовима, као што су Вршац, Зрењанин, Сомбор, Нови Сад, постоје дневне болнице, један облик центра за кризна стања. Поред тих установа, постоје и центри за борбу против болести зависности, као и кампање владиних и невладиних организација (Министарство здравства, ЈАЗАС, Црвени крст и сл.) Ипак, ово је универзални проблем данашњице и сви досадашњи покушаји га нису успешно санирали. Наш план је да покушамо да се прикључимо овим организацијама у борби против ових порока.

Решење проблема видимо у свеобухватној едукацији ученика средњих школа. Карактеристика овог плана је сједињавање ова три проблема за разлику од досадашњих приступа где се утицало

на појединачни порок. За решавање проблема планирамо да контактирамо надлежна министарства, локалну самоуправу, хуманитарне организације, стране донаторе, директоре средњих школа, како бисмо их повезали и затражили подршку едукацији. Након тога следе лобирања, организација и осмишљавање кампање, израда материјала и одлазак у школе где се непосредним контактом врши едукација младих од стране јавних личности, стручњака и самих младих. Поред тога, спровешћемо акцију у којој ће учествовати сами ученици: да напишу слоган на ову тему, или осмисле летак, како би их мотивисали да размишљају о овој теми или чак да нешто ураде, а то ће бити награђено.

Затварање и попуњавање градске депоније

Аутори: Дарко Пленк, Никола Перушић, Драган Хупко

Сажетак: На удаљености од само 2 километра од центра града, на простору Александровачке баре која се налази у бившем кориту језера Палић, на само 2 километра од центра града, а на само 500 метара од насеља Прозивка са око 10 хиљада становника, уз међународну пругу Београд–Будимпешта налази се градска депонија у Суботици. Депонија угрожава здравље људи јер представља извор заразе, непријатног мириса и због ослобађања био гаса ствара претњу од пожара. Иако је досада урађено неколико елабората и експертиза о санацији и унапређењу депоније и преради отпада (СМЕЛТ – Љубљана, СО Суботица, Завод за водопривреду из Суботице) уз правилно одношење отпада од стране ЈКП Зелене

нило, сматрамо да је коначно решење — коначно попуњавање и затварање градске депоније, отварање нове, регионалне депоније.

Предлажемо да се она пресели на подручје Чантавира, Орома, Торњоша, и да се тако реши регионални проблем депоније, пошто је и то један од услова за улазак у Европску унију. Решење проблема је проналажење новца путем лобирања на 3 нивоа (локална самоуправа, Покрајина, Република) као и код иностраних донатора. Та нова регионална депонија би покривала територију у пречнику од око 150 километара, северни део Војводине и јужни део Мађарске, када наша земља постане чланица ЕУ.

Отварање Штросмајерове улице у Суботици

Аутори: Маријана Борић, Роберт Шимон, Борис Саулић

Име акционог плана: Пре две године у Суботици је затворена Штросмајерова улица која је представљала главну спону између два густо насељена дела града. Улица се налази између

главне улице, Бориса Кидрича, у правцу насеља Радијалац и улице Београдски пут, у правцу насеља Прозивка и представљала је најкраћи пут између њих. Сада је претворена у паркинг са идејом

да се створи пешачка зона. Велики број грађана, па чак и представници локалне власти сматрају да би требало да се улица отвори за саобраћај. Тачније да се улица отвори само за путнички саобраћај. На тај начин решио би се очигледни проблем — нормализовао би се саобраћај у граду. До сада је било неких недовршених грађанских акција, уз минимално скретање пажње јавности. Невладин сектор у овом случају није био ангажован.

Акциони план подразумева промоцију проблема у јавности, јачање свести грађана о могућем утицају на локалну власт и покретање на акцију кроз петиције и скупове, као и укључивање омладине и НВО сектора у процес доношења одлука на нивоу локалне заједнице. Значајан би био допринос јавних личности и лобирање унутар локалне самоуправе с обзиром на то да постоји воља за решење проблема појединих страна.

Увођење повластице „ЕУРО<26“ у градски и међуградски превоз у Суботици

Аутори: Дубравка Његован, Јосипа Војнић Тунић, Виктор Ковач

Сажетак: Градски и међуградски превоз у Суботици је у надлежности предузећа „Суботицатранс“ које нема специјалне попусте за младе и студенте. Између осталог, не признаје се ни повластица за чланове организације „ЕУРО<26“. Превоз је скупљи него у другим градовима. Додатни проблем је што млади немају алтернативу у превозу од куће, тј. дома до школе и факултета, те су приморани да користе услуге градског превоза. Превазилажење овог проблема видимо у остваривању сарадње између „Суботицатранса“ и „ЕУРО<26“, како бисмо омогућили младим људима да користе услуге превоза уз одређене бенефиције.

Дефиниција проблема: Суботица је град са великим бројем младих људи, управо због три факултета, који су корисници услуга градског превоза. Због цене превоза, која је за 40% виша него у, рецимо, Новом Саду, млади ређе или уопште не користе услуге градског превоза. Чињеница је, такође, да се град налази на капији Европе (Европске уније), и да је посећује знатан број страних туриста, који су, такође, корисници ових услуга. Уколико предузеће „Суботицатранс“ оствари сарадњу са организацијом „ЕУРО<26“, а који је, да подсетимо, највећи европски провајдер бенефиција за младе, и призна попуст од 40%, имаће двоструке користи: више путника, на првом месту, и бољи имиџ предузећа и града, као покретач идеје о овим бенефицијама.

Досадашњи приступ проблему: Једина бенефиција коју одобрава „Суботицатранс“ је могућност куповине месечне карте која је сама по себи јефтинија од свакодневне куповине карте, што младим људима и студентима не представља повластицу.

Решење проблема: За решење проблема предлажемо увођење куповине карата у градском превозу уз повластицу од 40% и куповину месечне карте са попустом од 10% за чланове картице „ЕУРО<26“ на постојећу цену.

Акциони план за решење проблема: Акциони план подразумева медијску презентацију, презентовање идеје управи предузећа „Суботицатранс“, успостављање сарадње са организацијом „ЕУРО<26“, посредовање у комуникацији. Евентуално, ако постоји потреба, уочи овога организовати прикупљање потписа младих, а и других заинтересованих, који подржавају овај пројекат и презентовање локалној самоуправи.

Место: ВРШАЦ

Смањење незапослености и професионално усмеравање младе популације на територији општине Вршац/

Унапређење тржишта радне снаге на територији општине Вршац¹

Аутори: Мариана Слапник, Златиборка Попов, Анета Свера

Сажетак: На територији општине Вршац, као и у целој земљи, влада незапосленост (у општини Вршац сваки пети радно способни грађанин не ради). Присутна је ниска мобилност радне снаге, доминација неформалног наспрам формалног тржишта рада, повећање „плитког“ и апсолутног сиромаштва, неефикасност институција (*школе, заводи за запошљавање*) при припреми младих за укључивање на тржиште рада, декларативна заинтересованост локалних власти за решавање ових проблема, недостатак значајнијих реализованих пројеката и сл.

Циљ је да се, кроз стварање и рад агенције које би се бавила усмеравањем и запошљавањем младих, организују трибине и информишу грађани о проблему, формирају стручни тимови за професионално усмеравање младих, врше разни видови едукације с циљем боље припреме младих за рад у савременим условима пословања, организује боља сарадња локалних власти, послодаваца, синдиката, странака и невладиних организација датих проблема.

Дефиниција проблема: Подаци указују да на територији општине Вршац постоји велика незапосленост (7.300, што значи да је сваки ђети радно способан грађанин незапослен), а за целу Србију важи чињеница да је незапосленост дугорочна појава, јер 80% незапослених ће бити у том статусу и следеће године (Кузмановић, 2002:9).

Затим, стручњаци указују на ниску мобилност радне снаге као једну од препрека за смањење незапослености (Кузмановић, 2002:6; Европски Покрет у Србији и Center for Economic Development, 2003), затим на велику партиципацију младе популације у групи незапослених и на заштићеност старијих запослених а запостављање запошљавања младих и стручнијих кадрова (Европски Покрет у Србији и Center for Economic Development, 2003:42). Важност проблема се огледа у томе што он директно доводи до повећања сиромаштва („илијског“ и айсолујиног), до „одлива мозгова“ младих стручних кадрова и посредно, до смањења потенцијала земље за страна и домаћа улагања.

Досадашњи приступи проблему: Евидентирање на бироу после завршеног школовања (*наша анкета је показала да формално пријављивање на бироу не доводи до решења проблема незапослености, и да је главни мотив пријављивања бесилајно здравствено осигурање, а не добијање запошљавања*); едукација за активно тражење посла (*своди се на пар формалних правила како да се напише молба и биографија послодавцу, и представља само одлагање проблема*); сајмови запошљавања (*одржавају се само једном годишње, и углавном се нуде месца за неквалификоване раднике, а не и за стручне младе кадрове*); социо-економски савет (*иако је најављено његово*

1. Кузмановић, Татјана (2002), *Transition, Privatization and Gender in Serbia. Impact on Labour Market*, The Advanced Business School, Нови Сад.
2. Европски Покрет у Србији и Center for Economic Development (2003), *Према стабилности и просперитету*, Прометеј, Београд.
3. Др Дубравка Стајић (2003), *Синдикати и ново радно законодавство*, УГС „Независност“, Београд, 2003.
4. Брана Марковић (2001), *Радна и социјална права у Европској Унији*, УГС „Независност“, Београд.
5. Country Profil for Yugoslavia (2002), in TransMONEE, <http://www.eurochild.gla.ac.uk/Documents> (5 January, 2002).
6. „Социјални пакт, шта то беше?“, у *Билтен Заједно*, УГС „Независност“, Вршац, мај-јун 2004.
7. Economist.com, *Country Briefings*, <http://www.economist.com/countries/index/cfm>

оснивање на локалном нивоу, с њим се већ дуже време манипулише што указује на систематску маргинализацију синдикала на локалу од стране локалне власти и крућних послодаваца, а самим њим и на систематско зајослављање социјалних проблема) (Види билтен Заједно, мај-јуни 2004:3);

Чињеница да постојање два локална релативно успешна предузећа, Хемофарм Консерв и Swisslion није довела до улагања у производњу на локалу и да тиме „апсорбују“ велики број незапослених, већ напротив до повећања производње у својим фирмама-ћеркама (Шабаци, Бања Лука, Горњи Милановац), чиме је дошло до оштријања дела зајослених у Вршцу.

Решење проблема се састоји у следећем: Подизање грађанске свести о озбиљности и акутности овог проблема;

Усмеравање младих у правцу занимања за којима постоји тражња на тржишту;

Разградња монопола Републичког завода за запошљавање са седиштем у Вршцу при посредовању у налажењу запослења;

Едукација и евентуална преквалификација младих за рад са новим технологијама и у модерним условима пословања (рад на рачунару, енглески језик и сл.).

Акциони план за решење проблема састоји се из неколико корака:

Организовање трибина, јавних медијских наступа с циљем да се анимирају грађани, пре свега

млади, да активно учествују у решавању наведеног проблема;

Прикупљање и статистичка обрада података о томе која су занимања дефицитарна а којих има и превише на локалном тржишту рада (израчунавање тренда о будућим кретањима на тржишту рада);

Прикупљање података о раду бироа за запошљавање и информисање јавности о томе; Оснивање тима струћњака (економиста, психолога, педагога, социолога) који би се бавили усмеравањем младих за успешан избор занимања;

Организовање семинара (курсеви за коришћење рачунара, курсеви енглеског језика и сл.);

Сарадња струћњака, синдикалних активиста, странака демократске оријентације на локалном нивоу;

Оснивање агенције на локалном нивоу за запошљавање и усмеравање, која би у себи објединила горе наведене активности: бавила би се прикупљањем и статистичком обрадом података, имала би тим струћњака који би се бавио проблемом професионалног усмеравања младих, организовала трибине, јавне наступе и информисање грађана, подстрекивала сарадњу локалне власти, политичких странака демократске оријентације, синдиката, послодаваца и заинтересованих невладиних организација да се заједнички сарађује при решавању проблема.

Постављање жардињера преко пута зграде општине Вршац како би се ослободио пролаз за пешаке

Аутори: Калнак Филип, Вукадиновић Тања

Сажетак: Ометање пешачког саобраћаја преко пута зграде скупштине општине Вршац резултат је непрописног паркирања возила на тротоар. Тиме се омета кретање пешака што их наводи да заобилазе паркиране аутомобиле ступајући на коловоз уз ремећење саобраћаја, а може довести и до несреће.

До сада, постављани су метални оквири, које су уклањали власници паркираних аутомобила. Оквири су се лако могли уклонити јер нису били фиксирани.

Решење за проблем је постављање жардињера на ивицу тротоара које се због своје величине и тежине не могу лако уклонити.

Први корак у решавању овог проблема јесте информативни разговор у друштвеном предузећу „Други октобар“ из којег ћемо закључити колико нам је људских или материјалних ресурса потребно. Други корак је тражење дозволе за градњу на јавним површинама од Општине. То се може урадити лобирањем одборника скупштине општине, са којима већ постоји добар контакт. Трећи корак је захтев, који се подноси у друштвеном предузећу „Други октобар“ за израду и постављање жардињера на месту које смо ми предложили. Морамо

само напоменути да лобирање у општини није неопходно у случају да је друштвено предузеће „Други октобар“ вољно да сарађује од почетка. Овај акциони план ће, ако спроведен по плану, решити проблем ометања пешачког саобраћаја преко пута зграде општине паркирањем на тротоару.

Поред практичне примене постављених жардињера сматрамо да бисмо на овај начин допринели и укупном естетском доживљају овог простора.

Развијање и повећање нивоа свести међу младима о потреби заштите приликом сексуалних контаката

Аутори: Станков Ивица, Даниел Хасани

Сажетак: Померање старосне границе ступања у сексуалне односе на ниже, недостатак сексуалне културе и сексуалног образовања код младих доводи до нежељених последица — полних болести, нарочито вируса ХИВ, као и до нежељеног зачећа.

Изузев 1. Децембра, дана борбе против AIDS-а у Вршцу нису спровођене никакве систематичне, па ни спорадичне кампање. Због недостатка финансијских средстава није омогућено бесплатно тестирање на ХИВ и самим тим се не може стећи реална слика о броју заражених ХИВ вирусом у Вршцу.

Због свега наведеног потребно је спровести свеобухватну кампању, која би трајала целе године, у циљу информисања и едукације младих о ризицима које са собом носе сексуални односи.

Акциони план за решење проблема је „Кампања за превентивно деловање у циљу смањења ризичних понашања“ која се састоји из два дела.

Први део кампање обухвата едукацију у основним и средњим школама где би се едуковали вршачки едукатори који би наставили даљу едукацију својих другова. Ова кампања била би стручно подржана од стране омладине ЈАЗАС-а и Министарства за здравље Републике Србије.

Други део кампање претпоставља активности на отвореном простору. У центру града Вршца, у пешачкој зони биће постављен атрактиван штанд где би се делио едукативно-пропагандни материјал. У склопу ових активности планирано је одржавање „CONDOM PARTY“. За акцију бисмо тражили подршку фондације „Хемофарм“ и удружења грађана „Приватни предузетници“ са територије општине Вршац.

У сарадњи са „Dugex“-ом — произвођачем кондома и са локалном самоуправом била би финансирана куповина КОНДОМАТА како би се ово заштитно средство учинило приступачнијим.

Место: ВАЉЕВО

Иницијатива за подизање нивоа свести о потреби града Ваљева за високошколском устаномом

Аутори: Јован Уверић, Младен Вуковић, Јелена Трифуновић, Гордана Петровић, Немања Софронић, Александар Томић

Сажетак: Колубарски регион по попису из 2002. броји 192.204 становника, а сама општина Ваљево 96.761 становника. Једина високо школска установа је Виша економска школа „Прота Матеја Ненадовић“ која постојећим капацитетима не задовољава потребе града, а самим тим ни округа. Са друге стране присутна је чињеница да младих узраста 15–27 година има по попису из 2002. — 16.749, а на територији округа 31.845. Очигледно је да ни мањи део ове популације не може реализовати своје стручно усавршавање само на Вишој економској школи у Ваљеву. Додатан проблем представља чињеница да су становници Ваљева у лошој материјалној ситуацији, тако да већина њих није у могућности да дотира студирање своје деце у другим местима, претежно Београду.

Досадашњи покушаји подмладака две политичке партије у различитим временским интервалима, нису дали жељени резултат. Разлози неуспеха њихових иницијатива су вишеструки, а најочигледнији су:

- непостојање акционог плана, чиме је ова иницијатива претворена у просту политичку промоцију;
- покретање иницијативе од стране политичких партија без ширег консензуса са осталим политичким опцијама довело је до, а можда је и служило за анимацију њихових циљних група бирача.

Поред тога гигантске фирме какве су биле „Крушик“, „Србијанка“, „Стефил“ и неке мање као „Елинд“ и „Узор“ нестале су или раде са минимумом капацитета те се друштвена свест углавном кретала у егзистенцијалном смеру без шансе да теме као што је потреба за факултетом заузму своје место.

Решење проблема се налази у отварању факултета, а на основу претходне јавне дебате, у којој би учествовали представници републичких и локалних институција као и невладиних организација. То би било место где би се пронашла економска оправданост овакве акције и задовољење потребе.

Да би почели са акцијом подизања свести грађана о потреби за оваквом институцијом нужно је обавити два истраживања: прво — о мотивисаности свршених средњошколаца да студирају у Ваљеву; друго — о материјалним ресурсима које локална самоуправа поседује, а које би могла да стави у функцију отварања факултета.

Активности које предлагемо за подизање свести грађана о потреби за факултетом су следеће:

Септембар:

- конференција за новинаре — упознавање јавности проблемом;
- анкетирање средњошколаца о мотивацији да наставе да студирају у Ваљеву;
- обезбеђивање подршке од стране других НВО из Ваљева;
- трибина на којој ће гостовати и своју визуру изнети присутнима начелник Министарства просвете — Ваљево;
- припрема и штампа афирмативног материјала.

Октобар:

- дистрибуција афирмативног штампаног материјала;
- обезбеђивање подршке од стране политичких партија;
- трибина „Искуства других“ на којој ће бити гост представник неког од факултета који се не налази у великим универзитетским центрима (нпр. Суботица);

- израда афирмативног ТВ спота;
- анкетирање грађана на тему: „Факултет у Ваљеу, жеља или потреба?“.

Новембар:

- обрада и презентација резултата анкете у локалним медијима;
- дистрибуција афирмативног штампаног материјала;
- емитовање ТВ спота;
- обезбеђивање подршке од стране локалне самоуправе;

- трибина на којој ће гостовати стручњаци из различитих области и говорити о важности високошколске установе за живот града (економиста — финансијска оправданост, социолог — друштвена димензија, представник локалне самоуправе — постојећи ресурси);
- ТВ емисија — јавна дебата „Факултет у Ваљеу, жеља или потреба?“;
- конференција за новинаре — резултати акције.

XXI век — Нема пијаће воде?

Аутори: Драган Грачанин, Данијела Петровић, Тања Васић

Сажетак: У ромском насељу Балацка 14 км од Ваљева, за преко две стотине житеља не постоји пијаћа вода. Услед специфичног географског положаја (велика надморска висина) није могуће ископати бунар. До сада надлежне институције нису решиле овај проблем. Акциони план подразумева анимирање јавности како би се извршио притисак на локалне власти да реше овај проблем.

Дефиниција проблема: У наведеном насељу постављене су водоводне цеви које досежу до пола пута до села. Цеви су постављене пре 8 година пред локалне изборе уз обећање мештанима да ће увести пијаћу воду. Радови су убрзо престали, а село и даље нема воде. Питање је да ли се те цеви могу уопште искористити. Житељи села силазе по воду пешице до два километара удаљеног, необрађеног и ненаткривеног бунара са бактериолошки неисправном водом. Ово доприноси нехигијени житеља и доводи до стереотипа о ромским заједницама.

У садашњем тренутку, одговорност за овај проблем носи локална заједница и локална власт па на њима и лежи обавеза за иницирање решења, јер Роми нису у стању то да ураде на сопствену иницијативу.

Досадашњи приступ проблему: Постављене водоводне цеви до пола пута до села пре осам година.

Решење проблема: Довођење пијаће воде у насеље.

Акциони план за решење проблема:

1. *Август, септембар 2004 (носилац активности — Центар за младе)* — серијал од осам једночасовних емисија на локалном радију и ромском радију „ТОЧАК“ како би се подигла свест грађана о постојећем проблему и како би се добила подршка за решење;
2. *Август 2004 (носиоци активности — Центар за младе и Ресурсни центар Ваљево)* — конференција за новинаре и презентација проблема у Ваљеу;
3. *Август 2004 (носилац активности — Центар за младе)* — штампање и дистрибуција материјала (лифлета и плаката) који би сликом и речима указивао на проблем;
4. *Август 2004 (носилац активности — Центар за младе)* — скупљање потписа подршке од суграђана, невладиних организација, политичких партија и локалних институција које подржавају акцију да се у ромском насељу заврши започети посао увођења пијаће воде;
5. *Септембар 2004 (носиоци активности — Центар за младе и Одбор за људска права Ваљево и међународна невладина организација ИРД)* — састанак са надлежним органима локалне самоуправе;

6. *Септембар 2004 (носиоци активности – Центар за младе и Одбор за људска љрава, НВО љредсљавници, љредсљавници СО) – конференција за штампу у организацији СО;*
7. *Септембар 2004 (носиоци активности – Центар за младе и Одбор за људска љрава, НВО љредсљавници, љредсљавници СО) – јавне трибине и дискусија о проблему са надлежнима из СО, представницима, НВО...;*
8. *Септембар 2004 (носиоци активности – Центар за младе и Одбор за људска*

љрава Ваљево и локалне ТВ) – конференција за штампу коју организује СО Ваљево у сарадњи са НВО где би се изложили резултати састанака, иницијативе и потенцијалних конкретних корака ка решењу проблема;

9. *Септембар 2004 (носиоци активности – Центар за младе и Одбор за људска љрава Ваљево и локалне ТВ) – ТВ емисије о проблему и резултатима састанака са надлежнима, будућим акцијама и потенцијалним решењима.*

Место: Зајечар

Подизање свести грађана о хигијени града

Аутори: Тања Милосављевић, Александра Момчиловић, Владислав Ђорђевић, Маја Милосављевић

Сваки од квартава Зајечара, града од 45.000 становника, (насеље Краљевица, Влацић, Котлујевац, Бели брег, Кљућ 3, Подлив, Оскоруша, Влашка мала, центар града) је изузетно прљав. Пуно смећа на улицама, препуни контејнери који се ретко празне (по изјави представника Јавног комуналног предузећа једном недељно, а по изјавама грађана једном у месец дана) слика су коју свако може видети. Недовољан број контејнера или потпуни недостатак контејнера у одређеним деловима града, неодговорност грађана који имају кућне љубимце и неодговорност грађана уопште према бацању смећа на улице града један су од првих узрока овог проблема. Градски званичници предузимају врло мало или ништа за решавање проблема прљавштине. Осим редовних делатности јавно комуналног предузећа које нису довољно учестале и једне акције под називом „Мање смећа – већа срећа“ која није донела веће резултате јер су контејнери добављени овом акцијом убрзо били уништени, других примењених мера није било. Решење проблема се налази у подизању свести грађана о хигијени града путем следећих активности:

1. Остваривање контаката са представницима локалне власти у циљу њиховог лоби-

рања за узимање учешћа у решењу проблема;

2. Остваривање контаката са представницима јавно комуналног предузећа у циљу добијања могућих решења проблема;
3. Остваривање контаката са представницима полиције у циљу добијања детаљних информација о законским мерама и регулативама које решавају проблем;
4. Организовање 2 јавне трибине за грађане где би се говорило о начинима решавања проблема хигијене града, где би гости били представници локалне власти, јавно комуналног предузећа и полиције;
5. Организовање 2 ТВ емисије на локалној ТВ станици РТЗ где би се говорило о начинима решавања проблема хигијене града где би гости били представници локалне власти, јавног комуналног предузећа и полиције.
6. Израда и дистрибуција брошура које третирају наведени проблем у сарадњи са локалним властима и јавним комуналним предузећем.

Решавање проблема паса луталица

Аутори: Мариника Јасмин Лорена, Филип Хаџи Павловић, Душан Јотовић, Марина Петковић

Сажетак: Неконтролисано кретање и размножавање паса луталица у Зајечару угрожава безбедност људи и доводи до ширења заразних обољења, а растурање ђубрета води ка неуређености и прљању наше средине. Неки грађани показују одређену неодговорност према псима које чувају. Наиме, услед даље немогућности да се о њима старају препуштају их улици. Локалне власти сам проблем нису довољно озбиљно схватиле те и нису предузеле никакве друге мере за његово решавање. Поред личног искуства и из разговора са грађанима следећи подаци показују колико је ситуација озбиљна.

- а) Из разговора са представницима Завода за заштиту здравља добили смо податак да је број повређених особа од уједа заражених паса 48 у последњих 6 месеци (друга половина 2003) — а само је једна повређена особа примила вакцину;
- б) Од Јавног комуналног предузећа — огранак шинтерај — добили смо податак да су мере које се предузимају за решавање овог проблема углавном неселективне, нехумане и неефикасне.

Једине мере за решавање проблема изводи јавно комунално предузеће — огранак шинтерај — а то подразумева несистематско прикупљање паса са улица града и њихово успављивање после кратког

временског периода. И такве мере нису довеле до адекватних резултата јер се и оне ретко примењују. Да би се проблем трајно решио предложимо следеће:

1. Остваривање детаљних контаката са представницима јавно комуналног предузећа — огранак шинтерај, са представницима локалних власти, са организацијама за заштиту животиња, Заводом за заштиту здравља Зајечар и са ветеринарима;
2. Организовање ТВ емисије на локалној ТВ станици РТЗ са представницима наведених установа у циљу анимирања грађанства за решавање овог проблема;
3. Стварање стручног тима од ветеринара који би вршили стерилизацију и вакцинацију паса;
4. Анимирање локалних власти за добијање бесплатног простора у коме би се вршила стерилизација и вакцинација паса као и њихов смештај до удомљавања;
5. Обезбеђивање материјалних средстава за спровођење наведених мера путем анимирања локалних власти и локалних приватних предузетника, као и обезбеђивањем страних донација.
6. Спровођење јавне акције у циљу трајног удомљавања паса луталица.

Место: ПРОКУПЉЕ

Унапређење организације Драинчевих сусрета

Аутори: Милан Аксентијевић, Драган Огњановић

Сажетак: На основу анкета и разговора са грађанима утврђен је недостатак културне понуде у Прокупљу. *Драинчеви књижевни сусрети* (ДКС) је најзначајнија културна манифестација у топличком округу. Манифестација се одржава од 1966. године, захваљујући финансирању С.О. Прокупља и Министарства за културу Републике

Србије. Од ове године манифестација је попримила међународни карактер, јер су њени учесници, поред српских песника, и песници из Румуније и Бугарске. Манифестација је до сада била недовољно медијски пропраћена, и неатрактивна због недовољног улагања Прокупчана.

Дефиниција проблема: *Драинчеви књижевни сусрећи* су најстарија и најпознатија културна манифестација у Прокупљу и топличком округу. Први *Драинчеви књижевни сусрећи* су се одржали 1966. године, а ове године одржаће се 34. Сусрети. На *Драинчевим књижевним сусрећима* представљају се најзначајније тековине савремене српске књижевности и слави се Драинчево књижевно дело. Међу добитницима Драинчеве награде су: Матија Бећковић, Танасије Младеновић, Миодраг Павловић, Вито Марковић, Весна Парун... Током 90-тих година долази до опадања значаја *Драинчевих књижевних сусрећа* услед следећих фактора:

- недостатак средстава за одржавање манифестације;
- великог пада животног стандарда становништва;
- политизовања;
- поремећаја система културних и моралних вредности у друштву;

Последњих година долази до стабилизације и побољшања организовања манифестације. Овогодишњи *Драинчеви књижевни сусрећи* имаће међународни карактер и на њима ће учествовати писци из Румуније и Бугарске, као и најзначајнији савремени српски песници.

Да би се грађани Прокупља упознали са програмом и значајем манифестације потребна је добро испланирана медијска промоција, а да би квалитет организације сусрета био на вишем нивоу, потребно је повећање буџета.

Досадашњи приступ проблему: Представљање *ДКС* грађанима је најчешће рађено путем плаката и објављивањем програма на штампаном материјалу. Израда материјала је била на ниском нивоу, а дистрибуција неблаговремена. Од краја деведесетих година у граду постоје електронски медији. До сада организатори нису користили могућности рекламирања на овим медијима, а новинари, због интересовања, нису извештавали на задовољавајућем нивоу о манифестацији. Због таквог односа према *Драинчевим књижевним сусрећима* грађани Прокупља нису довољно упознати са њиховим значајем и дешавањима на манифестацији.

Решење проблема се налази у побољшању медијске промоције *ДКС* (рекламирање *ДКС* на локалним електронским (радио и тв.), штампаним, и „outdoor“ медијима). И у проналажењу и анимирању донатора да финансијски помогну одржавање манифестације.

Акциони план за решење проблема:

1. Побољшање промоције *Драинчевих књижевних сусрећа*.

Искористити могућности рекламирања на локалним електронским, штампаним и другим медијима у циљу представљања *ДКС* широј јавности.

Јул

- пазговор са председником Савета *ДКС*, директором Библиотеке, Дома културе, председником књижевног друштва „Раде Драинац“ ради планирања медијске промоције *ДКС*;
- разговор са власницима и директорима медија због уговарања медијског спонзорства;
- окупљање маркетиншког тима за израду промотивног материјала;

Август

- израда промотивног материјала;
 - емитовање и дистрибуција промотивног материјала;
 - гостовање у емисијама отвореног типа у којима би се указало на значај књижевног дела Рада Драинца и манифестације;
2. повећање буџета *ДКС*.

Јул

- разговор са општинским функционерима о могућностима повећања средстава за организацију *ДКС*;
- разговор са потенцијалним донаторима и њихово упознавање са значајем *ДКС* и користи коју ће имати у локалној заједници као донатори.

Подизање интересовања јавности за стање прокупачких установа културе

Аутори: Тијана Петровић, Јована Радосављевић, Ана Јовановић, Бојана Јовић

Сажетак: На основу анкете утврдили смо да је ниво обавештености јавности о лошем стању установа културе веома низак. Главни разлог који је довео до овог проблема јесте несистематичност у пласирању информација о дешавањима у овој области. Оштећења на згради позоришта због којих је онемогућена његова употреба најалармантнији су проблем у овој области.

Први кораци ка његовом решавању су објављивање чланака у локалним новинама, гостовање на локалним ТВ и радио станицама, израда ТВ спота са поруком „ПОМОЗИМО ПОЗОРИШТУ!“ и проналажање донатора који би могли ову кампању.

Дефиниција проблема: Зграда прокупачког позоришта налази се у веома лошем стању. Оштећења, која су последице дугогодишњег неинвестирања у објекте културе, такве су природе да су општинске службе биле приморане да крајем 2003. године забране коришћење зграде позоришта. Чињеница да не постоји одговарајући објекат који би могао бити стављен у функцију до санације позоришта, готово да је довела до замирања позоришног и културног живота у граду. Прокупачко аматерско позориште било је место окупљања великог броја младих људи, од којих су већина били средњошколци. У граду који не пружа довољно садржаја који би допринели стварању прикладног социјалног амбијента за људе млађе од 25 година, позориште је било једно од најзначајних места њиховог креативног испољавања.

У периоду април-јун 2004. године, путем анкете која је спроведена телефонским путем на узорку од 176 грађана Прокупља, дошли смо до сазнања о степену неупућености у размере проблема. Од укупног броја анкетираних, 117 грађана није имало никаква сазнања о постојању овог проблема, њих 57 је било делимично упознато са проблемом, а њих 12 је располагало детаљним информацијама.

Досадашњи приступ проблему: Нетранспарентност рада установа културе, главни је разлог

због којег грађани нису упознати са дешавањима у овој области. Грађанима нису систематично, путем медија, пласиране информације о постојећем проблему. Непостојање стратегије у области односа са јавношћу и свести о потенцијално позитивном повратном утицају јавног мњења, довело је до изостанка појединачне и организоване акције грађана.

Решење проблема се налази у кампањи која подразумева медијску промоцију (ТВ спот, чланци у локалним новинама, гостовања на ТВ и радио станицама), организовање јавне дебате о стању прокупачког позоришта и штампање и дистрибуирање лифлета. Тиме би подстакли процес враћања зграде позоришта у функцију, што би представљало значајан помак у подизању културне понуде у граду.

Акциони план за решење проблема подразумева следеће активности:

Август 2004. године:

- разговор чланова радне групе са директором Дома културе, у чијем се саставу налази позориште, у циљу добијања подршке за планиране активности;
- разговор са највишим функционерима СО Прокупље, у циљу упознавања са пројекцијом буџета за наредну годину и износом средстава планираним за санацију објекта културе;
- разговор са глумцима и позоришним радницима у циљу организовања заједничких активности које ће довести до подизања интересовања грађана за постојећи проблем;
- разговор са представницима локалних новина у циљу покретања фељтона о историји прокупачког позоришта.

Септембар 2004. године:

- снимање и емитовање ТВ спота и радио дингла са слоганом кампање;
- припрема и реализација ТВ емисије, на локалној ТВ Грк, у којој ће учествовати пред-

ставник групе која реализује акциони план, представник Дома културе и представник општине задужен за област културе;

- припрема и штампање лифлета (1.000 примерака), у коме ћемо указати на значај и размере проблема;
- објављивање чланка о постојећем проблему и почетак излагања фељтона о историји прокупачког позоришта

Октобар 2004. године

- дистрибуирање лифлета и разговор са грађанима у центру града о проблемима позоришта;
- Јавна дебата (трибина) у којој ће учествовати представник групе за реализацију ак-

ционог плана, глумци прокупачког позоришта и представници локалних власти;

- емитовање ТВ спота и радио цингла;
- објављивање наставка фељтона;
- прикупљање потписа грађана у циљу притиска на локалне власти за решавање проблема;
- конференција за новинаре на којој ће јавност бити упозната са активностима на реализацији акционог плана.

С обзиром на то да ће планиране активности бити дотиране од стране локалних медија, на основу разговора са представницима локалне самоуправе можемо очекивати малу донацију за промотивне активности. Остатак би се обезбедио од локалних предузетника, банака и других предузећа.

Изградња дечијег игралишта

Аутори: Миљана Петровић, Марија Павловић, Мирослава Ђорђевић

Сажетак: Прокупље тренутно има два дечија игралишта, што је мало у односу на број деце узраста од 2 до 7 година, која живе у овом граду. До настанка проблема дошло је пре свега због незаинтересованости надлежних служби, али и због недостатка иницијативе грађана. Решење проблема је изградња још једног дечијег игралишта, које би било добро опремљено елементима за игру, безбедно за децу и постављено на приступачној локацији.

Дефиниција проблема:

У Прокупљу, граду од 35.000 становника, постоје свега два дечија игралишта. Овај број не задовољава постојеће потребе, што је показала и телефонска анкета урађена током маја 2004. године. Анонимном анкетом обухваћено је 100 испитаника, различите старосне доби, пола и социјалног статуса, који су потврдили евидентност овог проблема.

Постојећа игралишта су у веома лошем стању, небезбедна су и лоше опремљена. Једно од њих се налази на локацији која је прилично удаљена од насељеног дела града (Хисар).

Чињеница да не постоје одговарајући простори на којима би деца узраста од 2 до 7 година прово-

дила део свог времена, да се играју на местима на којима су изложена опасностима (саобраћај), јасно указује да је деловање на решавању овог проблема неопходно и ургентно.

Изградња дечијег игралишта допринеће бољој социјализацији деце и квалитетнијем осмишљавању њиховог слободног времена.

Досадашњи приступ проблему: Надлежне службе до сада нису посветиле потребну пажњу решавању овог проблема. Од два постојећа игралишта, једно је изграђено од донације међународних организација. Оскудно је опремљено, скучено и нема безбедносну ограду. Друго је поклон Кола српских сестара. Општинске власти нису показале довољно разумевања за иницијативу Кола српских сестара да се игралиште изгради у градском језгру, тако да је оно тренутно лоцирано ван насељеног дела града. Због овога, оно је највећем броју деце недоступно. Један од кључних разлога који је продуковао овај проблем је недостатак артикулисаних иницијатива заинтересованих грађана.

Решење проблема је изградња добро опремљеног дечијег игралишта, по прописаним стандардима, на одговарајућој локацији, у делу града уда-

љеном од постојећих терена (угао улица Вељка Миланковића — Вука и Вељка Влаховића).

Акциони план за решење проблема: У периоду од 1. септембра до 15. новембра биће изведене акције:

01. IX — отварање жиро рачуна за уплату средстава за изградњу дечијег игралишта;

01. IX — 10. IX — осмишљавање и израда пропагандног материјала;

05. IX — 15. XI — разговори са представницима локалне самоуправе, представницима општинских одбора политичких странака и приватним предузетницима у циљу обезбеђивања средстава Дома здравља, у продавницама играчака, продавницама дечије гардеробе.

05. IX — 19. IX — гостовање на телевизији „Грк“ у циљу упознавања јавности са постојањем потребе за изградњом адекватно опремљеног дечијег игралишта у граду, установљене путем телефонске анкете, урађене на случајном узорку од 100 испитаника, као и дистрибуција пропагандног материјала ради анимирања јавности.

10. IX — 30. IX. — у сарадњи са локалном телевизијом „Грк“ снимање и емитовање спота под називом „Где ћу ја да се играм?“ — чија ће садржина указивати на непостојање простора за дечију игру, на коме би она била безбедна, а при том не би ником сметала, као и објављивање броја жиро рачуна на који се могу уплатити средства за изградњу дечијег игралишта.

25. IX — извођење дечије представе „Црвенкапа и зли вук“, прокупачког Аматерског позоришта. Приход од улазница је намењен изградњи дечијег игралишта.

15. X — продајна изложба дечијих цртежа припремљена у сарадњи са предшколским установама „Бисери“, „Невен“ и „Радост“.

25. X — организовање приредбе у сарадњи са предшколским установама „Бисери“, „Невен“ и „Радост“. Приход од улазница је намењен изградњи игралишта.

28. X — 15. XI — гостовања у емисијама на локалним телевизијама и радио станицама ради обавештавања јавности о висини прикупљених средстава и детаљима везаним за почетак изградње игралишта.

Место: НОВИ ПАЗАР

Унапређење културно — забавног живота младих у Новом Пазару

Аутори: Самид Шаренкапић, Едис Булић, Џемила Миховић, Ајсела Шкријељ, Емина Шкријељ, Мевлида Малагић, Сеида Хаџић, Филдуза Прушевић, Данко Миловановић, Фатима Колашинац, Фатима Миховић, Селма Биберовић, Елведин Жирчанин

Сажетак: Недостатак културно-забавног програма и организованих активности намењених младима локалне заједнице је проблем који је присутан дуги низ година у Новом Пазару. Млади ретко преузимају самоиницијативу да осмисле и реализују овакве акције, јер не наилазе на подршку локалних власти и остатка локалне заједнице. Планирали смо реализацију великог броја садржаја, које је могуће остварити уз добру организацију младих људи из локалне заједнице и уз сарадњу са привредним предузетницима и Спортским савезом Санцака, а све у циљу побољшања културно-

забавног живота младих у току летњих месеци. Акција носи назив „Културно лето у Новом Пазару“ и биће реализована током лета 2004. године.

Дефиниција проблема: Нови Пазар је град у коме живи 39.000 деце и младих до 25 година. Ово је град у коме постоје само један биоскоп, позориште које је у повоју и нема стални репертоар, и галерија у коју одлази узак круг људи. Побољшање културних и забавних догађаја би омогућило младима да своју пажњу усмере на ова дешавања и повећају квалитет живота у граду који је географска и културна провинција.

У истраживању које је спроведено путем анкете на случајном узорку младих, добили смо одговоре да су млади незадовољни понудом културно-забавног живота и понудом у граду, мада су спремни да преузму иницијативу. Представници градских власти нису у могућности да сами осмисле и изведу догађаје који би окупили већи број младих и укључили их у реализацију културно-забавног програма намењеног овој циљној групи.

Досадашњи приступ проблему: Проблем налазимо у одсуству активних институција и поједица које се баве културом, кадровским и просторним ограничењима за организовање културно-забавних догађаја, као и затворених кругова којима су таква дешавања доступна. Такође, проблем представља и непознавање жеља и могућности као и капацитета младих људи у граду од стране локалних власти и политичких странака, који би уз подршку ових институција могли реално да осмисле и спроведу велики број акција које би допринеле квалитету живота целе друштвене заједнице.

Културно-забавни догађаји различите садржине су организовани и раније од група које су биле кратког даха па су се ти блистави тренутци завршавали једним догађајем, без континуитета и без могућности да се међу младим људима препознају потребе за сталним догађајима овакве врсте. Групе младих људи који су организовале овакве догађаје су финансијску подршку налазиле углавном од приватних предузетника и Спортског савеза Санџака.

У граду постоје затворени и отворени простори у власништву локалне самоуправе који се недовољно или никако не користе за организовање јавних културних догађаја од стране Дома културе, Народне библиотеке и нису доступне групама које би унутар тих простора организовале садржаје намењене младима јер се за њихово коришћење траже суме новца којима млади не располажу.

Решење проблема: Радна група која се бавила овим проблемом предлаже организовање великог броја садржаја културно-забавног карактера уз помоћ младих из различитих политичких странака, НВО сектора као и оних који нису политички активни али имају жељу да узму активно учешће у осмишљавању и реализацији дешавања која би обогатила живот у граду. Рачунамо на велики број приватних предузетника са којима смо

разговарали и добили одговор да ће финансијски подржати наше акције, као и власницима приватних угоститељских објеката на којима би се изводиле планиране активности. Како је досадашња понуда културно — забавних садржаја била врло скромна, постоји велики број идеја и садржаја који би били укомпоновани у једну велику летњу акцију „Културно лето у Новом Пазару“.

Акциони план за решење проблема: Разговараћемо са представницима локалне власти о могућностима да подрже и узму учешће у реализацији осмишљених активности, као и могућностима да се појаве као један од спонзора овог пројекта.

Планирамо да постигнемо договор о сарадњи са власником ресторана „Безистан“ који поседује велику терасу, налази се на старој тврђави и погодан је за извођење догађања на отвореном. Такође, разговараћемо са великим бројем приватних предузетника из различитих привредних делатности на које рачунамо као финансијску подршку с тим да ћемо кроз наше акције рекламирати њихове производе или услуге.

Преко представника политичких странака и НВО допрећемо до већег броја младих активиста који би нам помогли у самој реализацији планираних дешавања.

Прецизно одрађивање плана активности — с тим што бисмо са реализацијом почели већ 20. јула, а онда сваког следећег викенда организовали нови културно-забавни догађај.

У КЦ ДамаД, пошто располажемо техничким могућностима, штампаћемо промотивних материјала са предвиђеним садржајима и уз помоћ волонтера дистрибуирати младима.

Кроз ову акцију дозволићемо младима да „освајају“ места у граду на којима могу провести време испуњено лепим дешавањима.

Програм културно-забавне манифестације „Културно лето у Новом Пазару“:

20.07. EXOTIC NIGHT

- изложба фотографија — Килиманџаро/ Африка
- *cocktail party/ Cuban music*

27. 07. MOVIE NIGHT

- комерцијални филм
- документарни филм — сплаварење Уном

03. 08. FASHION NIGHT

- изложба факултета за модни дизајн
- модна ревија

10. 08. INTERNATIONAL NIGHT

- ноћ енглеске културе
- ноћ турске културе

17. 08. SWIMMING POOL ALLNIGHT PARTY

- изложба
- модна ревија
- пројекција филмова
- *techno* журка

Решавање проблема одлагања смећа у улици 1. мај

Аутори: Самид Шаренкапић, Едис Булић, Џемила Миховић, Ајсела Шкријељ, Емина Шкријељ, Мевлида Малагић, Сеида Хаџић, Филдуза Прешевић, Данко Миловановић, Фатима Колашинац, Фатима Миховић, Селма Биберовић, Елведин Жирчанин

Сажетак: Нови Пазар је град основан у 15. веку и неки његови делови су задржали сличан изглед том времену. Улица 1. маја је једна од најстаријих улица у Новом Пазару и датира још из периода турске владавине. Својом ширином није предвиђена фреквенцији саобраћаја који се у њој дешава свакога дана. У њој се налазе неки од најпознатијих исламских верских објеката. Ову улицу сече друга у којој се налази школски центар (Универзитет, две средње и једна основна школа) тако да је то још један фактор који ову улицу чини једном од најпрометнијих у граду. У улици се налази и велики број продавница различитих роба. Путем интервјуа обављеним са пролазницима, власницима локала, као и комуналним службама, показало се да је проблем одлагања смећа у овој улици акутан. Надлежне службе нису у последње време показале видљиве кораке за решавање овог проблема којим је угрожен велики број људи у локалној заједници.

Улица 1. маја је уска, у њој нема места за контејнере, а корпе које су досад постављане су нестале или поломљене тако да се око њих праве гомиле смећа. Због фреквенције саобраћаја захтевамо од јавних служби, пре свега Јавног комуналног предузећа веће ангажовање на санирању проблема присуства отпадака у улици.

Решење проблема: предлагемо постављање још најмање десет корпи за отпатке на бандере целом дужином улице. Ово не би у потпуности отклонило овај проблем, али би знатно допринело

повољнијим условима за рад и нормалнији саобраћај кроз ову улицу.

Акциони план за решење проблема претпоставља: Остваривање сарадње са Јавним комуналним предузећем како би заједно лакше решили проблем.

Добијање од локалне самоуправе дозволе за извођење акције постављања нових корпи за отпатке у улици 1. мај.

Контакт са приватним предузетницима, власницима радњи у улици 1. мај којима ћемо предложити да узму учешће у акцији као спонзори за набавку и постављање корпи. Штампали бисмо рекламе њихових фирми на корпе које би биле њихов поклон граду и локалној заједници. Нпр: „Ректорат за чистији град“.

Након остварених контаката са властима, јавним службама и приватницима, на основу финансијске подршке коју добијемо обавићемо набавку канти, а онда у штампарији „Мерак“ одштампати рекламе спонзора уколико они буду инсистирали на томе.

Обавештавање грађана о акцији постављања нових канти путем плаката.

Јавна акција постављања канти за смеће у улици 1. мај (у којој ће се појавити представници локалне власти, представници комуналног предузећа, сви спонзори и млади који су иницирали извођење акције).

Место: ВРАЊЕ

Унапређење односа између представника локалне полиције и грађана

Аутори: Тања Јанковић, Александар Стевановић, Радослав Мојсиловић, Рахмана Силвестаревић

Сажетак: Истраживања која су активисти НВО „Млади на делу“ у сарадњи са НВО „АБЦ Центар за мир, сигурност и толеранцију“ путем анкета спровели, показала су да је однос између грађана Врања и представника локалне полиције на веома ниском нивоу. Готово 80% испитаника показало је својим одговорима да грађани још увек полицију доживљавају, као институцију власти која искључиво функционише на принципу примене репресије, а не као јавни сервис који је ту да пружа помоћ и подршку грађанима у свакодневном животу. Осим предавања и трибина о „секс-трафикингу“, на којима су се као учесници појавили представници врањског СУП-а, није било акција успостављања сарадње и приближавања полиције грађанима кроз двосмерну комуникацију. Да би решили проблем предлагемо организовање трибина, јавних наступа на локалним медијима, јавних манифестација и промоција, на којима би учествовали челни људи врањског СУП-а и руководиоци свих одељења полиције појединачно, где би исти упознали грађане са својим активностима и предпочили им њихова права и обавезе.

Акциони план за решење проблема садржи следеће активности:

1. Организовање ТВ емисије у најгледанијем термину „Резервисано време“ на локалној

РТВ Врање у виду округлог стола, у којој би начелник СУП-а и начелници осталих одељења полиције упознали грађане са својим активностима. Са актуелним проблемима са којима се полиција у свом раду сусреће, начинима на којима би евентуалном сарадњом грађани помогли полицији у обављању редовних дужности, али и са службама које би стално биле на располагању грађанима у смислу пружања информација и евентуалне помоћи.

2. Организовање спортских активности по месним заједницама (фудбалска утакмица, шаховски турнир, одбојкашка утакмица) у којима би учествовали грађани и полицајци из њиховог „реона“.
3. Штампане и дељење летака у којима би детаљно било објашњено која су права и обавезе како полиције, тако и грађана.
4. Новац за штампање летака и закуп термина на телевизији обезбедили бисмо из буџета локалне самоуправе или од фирми из града.

Унапређење комуникације између грађана и представника локалне самоуправе

Аутори: Владимир Стојановић, Гордана Ристић, Ана Микић, Бојана Јанковић

Дефиниција проблема: Из истраживања Центра за слободне изборе и демократију (ЦЕСИД), канцеларије у Врању на пројекту „Мониторинг локалне управе (2001–2004)“, уочили

смо податке који говоре о веома лошој комуникацији између грађана и представника локалне управе. Наиме, две трећине грађана (68%) сматра да представници локалне управе не раде свој

посао како треба, да се они веома непријатно осећају при самом улазу у зграду СО, те да су службеници који раде у јавним сервисима изузетно неажурни, нељубазни и неодговорни према послу. Више од половине анкетираних (3218, за три године трајања пројекта) сматра да доласком у зграду СО непотребно губи време и да послови због којих долазе могу да се обаве много брже. Са друге стране, огромна већина анкетираних (72%) има изузетно мала знања о функционисању система локалне самоуправе, грађани јако мало знају о томе које су службе општинске, а које републичке, како се „пун“ буџет и ко њиме располаже, како функционишу месне јединице, итд... Баш из ових разлога, већина запослених у локалној администрацији сматра (65%) да послови теку „тако како теку“. Да грађани немају негативан однос према унапред установљеном принципу незадовољства, говоре примери других општина (Лозница, Ниш, Чачак, Краљево...) у којима су грађани већином позитивно оценили рад локалних власти.

Досадашњи приступ проблему: Решење овог проблема покушао је нађе ЦеСИД, пројектом „Мониторинг локалне управе“, који се спроводио у три фазе:

1. Истраживања јавног мњења;
2. Посматрање рада органа локалне управе;
3. Јавне расправе и едукциони панели за грађане и представнике локалне власти.

Из прва два циклуса пројекта добијене су јако непријатне информације о односу **грађанин-власт**. Међутим, трећи део, који је управо имао за циљ превазилажење неспоразума, ипак није дао очекиване резултате. Наиме, панели и расправе биле су јако слабо посећене, поготову од стране представника локалне власти. Таква ситуација, проузрокована незалагањем власти, али и очигледном кризом грађанског активизма оставила је обе стране у вртлогу проблема. Са једне стране, грађани се жале да их службеници општине непотребно „шетају“ из једне канцеларије у другу, све док им не досаде па одлуче да раде свој посао. Са друге стране, службеници се жале да грађани упадају у

прву канцеларију која им падне на памет без обзира на то којим су послом дошли и да се при томе понашају врло агресивно и мимо било каквих грађанских норми.

Решење проблема видимо у едукацији запослених у локалној самоуправи и правилном информисању грађана о функционисању исте.

Акциони план за решење проблема садржи три активности (трајање свих активности износи три месеца):

1. Семинари за службенике општинских администрација — *Решавање конфликта*.

Ово је први корак у решавању наведеног проблема. За три месеца — колико би трајао наш пројекат, запослени у службама би прошли кроз шест једнодневних семинара (сваки би се одржавао на по петнаест дана, почев од августа 2004) на тему *решавање конфликта*. Олакшавајућа околност је што већ располажемо тренерским ресурсима за ову тему у локалној невладиној организацији — АБЦ Центар за мир, дигурност и толеранцију, која се од 2000. године бави овом тематиком. Семинари би се одржавали у самој згради СО Врање, а препоруку о похађању наших семинара тражили би од Министарства за државну управу и локалну самоуправу или од локалне самоуправе.

2. Штампане приручника *Мој водич кроз општину Врање*.

У прва два месеца, прикупили бисмо податке о комплетном функционисању свих служби локалне администрације, почев од бројева телефона, локације служби, пословима које они обављају, очекиваном времену за успешну реализацију послова, генералије функционера и одборника и све податке уклопили у изузетно функционални водич. Водич би штампали у току трећег месеца у 10.000 примерака, што је нешто мањи број од броја породица које живе на подручју општине. Водич би био промовисан путем медија, организовали бисмо штандове у центру града, као и на улазу у зграду СО Врање.

Центар за развој Србије је невладина, непрофитна организација чији је циљ демократски, економски и културни напредак Србије.

Активности Центра су усмерене на промоцију демократских вредности, изградњу и јачање институција демократског друштва, унапређење заштите људских права и поспешење развоја привреде и предузетништва као основних елемената за привредни развој.

КОРАК КА РЕШЕЊУ

Издавач

Центар за развој Србије
www.gazvojsrbije.org.yu

Рецензенти

Рефик Шећибовић
Слободан Г. Марковић

Технички уредник

Мирко Милићевић

Тираж

300 примерака

Припрема и штампа

Досије, Београд

Штампање овог издања подржала је Амбасада Сједињених Америчких Држава у Београду.
Publication of this edition has been supported by the Embassy of the United States in Belgrade.